

Groene saldoregeling

Aanleiding

In het collegeprogramma wordt aandacht gevraagd voor het belang van groen als kwaliteitskenmerk van de woon- en leefomgeving in het kader van de binnenstedelijke vernieuwing.

“Het wijk- en buurtgroen mag namelijk niet het kind van de rekening worden bij de binnenstedelijke vernieuwing”. Voorgesteld wordt om een ‘groene saldoregeling’ te ontwikkelen die als richtinggevend principe gehanteerd kan worden bij het maken van vernieuwingsplannen.

Amersfoort heeft met haar beleidsvisie de Groen Blauwe Structuur een goede basis voor de integrale ontwikkeling van groene en blauwe functies in handen. De binnenstedelijke vernieuwing en uiteenlopende andere ruimtelijke ontwikkelingen bieden de mogelijkheid de integrale inpassing van het groen in de stad extra te versterken.

Amersfoort Vernieuwt biedt de kans om de kwaliteit van het openbare groen in de stad integraal op te pakken en te verbeteren. Het versterken van de groene kwaliteit wordt het uitgangspunt voor elke wijk. De groene saldo regeling wordt de methode om dit te realiseren.

Groencompensatie

Het beoogde effect van groencompensatie is het leefbaar en gezond houden van de stad, en de natuurwaarden en soortenrijkdom in stand houden of verbeteren. Het gaat hier om de verschillende kwaliteiten en functies van het openbare groen, hieronder vallen ook blauwe functies en speelvoorzieningen. Onder openbaar groen verstaan wij het groene deel van het publieke domein, wat voor iedereen vrij toegankelijk is en waar iedereen gebruik van kan maken.

Het compenseren van groen dient bekeken te worden op verschillende ruimtelijke schaalniveaus. Op deze manier is sturing op het bewaken van het totaal aan groen in de stad mogelijk. De compensatieregeling is een instrument wat behulpzaam is in projecten en bedoeld als ondersteuning aan het proces.

Daarnaast dient de compensatieregeling ook een ander doel, namelijk het inzichtelijk maken van besluiten over groen en bewuste afwegingen die daarbij worden gemaakt. In de bestaande wet- en regelgeving en door het aanwezige maatschappelijk bewustzijn wordt wel degelijk rekening gehouden met groen. Een compensatie instrument maakt het proces van gefundeerd afwegen van verschillende belangen inzichtelijk en draagt bij in de communicatie.

Spelregels

Compenseren kan op verschillende manieren gebeuren, namelijk kwantitatief, kwalitatief of financieel. Voor het toepassen van de verschillende manieren van groencompensatie worden spelregels opgesteld.

Bij binnenstedelijke vernieuwing zijn door verdichting de mogelijkheden voor kwantitatieve compensatie op project/wijkniveau vaak beperkt. Wel biedt de binnenstedelijke vernieuwing mogelijkheden voor kwalitatief hoogwaardige groene ruimte, die tevens de toekomstige leefbaarheid van de wijk ten goede komt. In alle gevallen is een goede argumentatie voor de manier van compensatie belangrijk. Bij de keuze voor kwalitatieve compensatie moet allereerst goed nagedacht worden over de wijze van kwaliteitsmeting.

Uitgangspunten

De uitgangspunten bij het toepassen van de voorgestelde groene saldo regeling zijn:

- Dat de regeling alleen geldt voor openbaar groen (inclusief speelvoorzieningen en water)
- Dat in de pilot compensatie alleen binnen de wijken van Amersfoort Vernieuwt plaats vindt;
- Dat financiële compensatie alleen mogelijk is in de wijk zelf of in de directe invloedssfeer van de betreffende wijk.

Methode

Wij stellen voor de groene saldoregeling vorm te geven en verder uit te werken volgens de volgende methode. De gekozen methode bestaat uit drie delen:

1. Compensatieladder

Wanneer het binnen een project onvermijdelijk is dat groen plaatsmaakt voor andere functies dan kan gebruik worden gemaakt van een compensatieladder. De groencompensatieladder is een gedragslijn over hoe het groen gecompenseerd kan worden. De compensatie van groen blijft maatwerk, maar met dit instrument kan bekeken worden waar, hoe en met gebruik van welke norm het groen het beste teruggebracht kan worden.

De compensatieladder kan er als volgt uit zien¹:

- Inventariseer groen en bepaal de waarde.
 - Pas waardevol bestaand groen bij voorkeur in het plan in.
- Als dit niet kan, dan compensatie:
- Hetzelfde binnen het blok/buurt (groen voor groen) (=kwantitatief)
 - Iets anders gelijkwaardigs binnen het blok/buurt (=kwalitatief)
 - o Hetzelfde binnen de wijk² (= kwantitatief)
 - o Iets anders gelijkwaardigs binnen de wijk (=kwalitatief)
 - Financiële compensatie in een groenfonds
 - Niets doen aan compensatie

Het toepassen van de compensatieladder met behulp van de matrix betekent eigenlijk dat de onderstaande vragen gesteld worden aan de hand van een bepaalde locatie:

- Moet het groen worden gehandhaafd?
- Kan het groen worden vervangen?
- Kan het groen worden verplaatst?
- Kan het groen weg? En zo ja, wat kost dat?

2. Matrix

Om de eerste stap in de compensatieladder, het bepalen van de waarde van groen, te kunnen nemen willen we een matrix ontwikkelen om de groene kwaliteit meetbaar te maken. Deze matrix kan er als volgt uit komen te zien:

(schaal) (kwaliteitsaspecten)	Stad	Wijk	Buurt	Blok
Gebruikskwaliteit (bereikbaarheid, functionaliteit bijv. speelplek etc.)				
Belevingskwaliteit (visuele en ruimtelijke beleving)				
Natuurlijke kwaliteit (water, ecologie)				
Culturele kwaliteit (cultuurhistorie, architectonische kwaliteit)				
Beheerkwaliteit (onderhoudsstaat)				

¹ Het idee van de ladder is ontleend aan de nota 'Naar een groencompensatieregeling' van de gemeente Alkmaar

² Wijk betekend hier in de wijk zelf of in de directe invloedssfeer van deze wijk.

3. Analyse

Om de kwaliteit van het groen in een vernieuwingsproject te bepalen is ook een analyse van de omgeving nodig. Daarvoor wordt een analyse van de aanwezige groenstructuren in de wijk gemaakt. Met behulp van deze analyse kan de matrix worden ingevuld met plussen en minnen om zo de kwaliteit van een bepaalde locatie t.o.v. de omgeving zichtbaar te maken. Het uitgangspunt is dat de toekomstige waarde van hogere kwaliteit zal zijn dan de huidige waarde. Naast deze extra analyse vormen de Nota Kwaliteit Openbare Ruimte en de beleidsvisie Groen Blauwe Structuur de kaders voor de groene saldogeregeling.